

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο των δράσεων του Παρατηρητηρίου για τη Γραφειοκρατία, διενεργήθηκε από τον Εκτελεστικό Μηχανισμό¹ του Παρατηρητηρίου, η μέτρηση του κόστους της διαδικασίας που αφορά στο **Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο**.

Για την αποτελεσματική διεξαγωγή της μέτρησης, αξιοποιήθηκαν στοιχεία από το Υπουργείο Εσωτερικών, πάνω στα οποία αναπτύχθηκαν κατάλληλες παραδοχές (οι οποίες παρουσιάζονται σε επόμενη ενότητα). Παράλληλα, διενεργήθηκαν έρευνα γραφείου και συνεντεύξεις με δικηγόρους, με στόχο την εμβάθυνση στα επιμέρους κρίσιμα σημεία της διαδικασίας, καθώς και τη λήψη σχετικών δεδομένων χρήσιμων για τη διενέργεια της μέτρησης (πχ. χρόνοι, κόστη, λεπτομέρειες επί της διαδικασίας κλπ).

Παρακάτω αναφέρονται κάποια γενικά στοιχεία της μέτρησης, καθώς και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την προσέγγιση της μέτρησης.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ / ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ

Σύμφωνα με την προγενέστερη διαδικασία, η οποία ίσχυε μέχρι και τον Απρίλιο του 2021, για να εκδοθεί το συναινετικό διαζύγιο, έπρεπε οι σύζυγοι να συγκεντρώσουν όλα τα σχετικά δικαιολογητικά (ταυτοποιητικά έγγραφα, ληξιαρχικές πράξεις, κλπ), προκειμένου να καταρτιστεί η έγγραφη συμφωνία από τους δικηγόρους για την οποία απαιτούταν γνήσιο υπογραφής από τους συζύγους. Εν συνεχεία, τα δικαιολογητικά μαζί με την έγγραφη συμφωνία προσκομιζόνταν στον αρμόδιο συμβολαιογράφο ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την ανάπτυξη της συμβολαιογραφικής πράξης και την κατ' επέκταση υπογραφή αυτής από τους συζύγους και τους δικηγόρους αυτών. Με την ολοκλήρωση της υπογραφής

¹ Σύμφωνα με το αρ.3 παρ.1 της υπ' αριθμ. 36595 ΕΞ 2021 Υπουργικής Απόφασης, αρμόδιος φορέας για τη λειτουργία του Εκτελεστικού Μηχανισμού του Παρατηρητηρίου Γραφειοκρατίας έχει οριστεί το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ), το οποίο ανέθεσε τη συγκεκριμένη μέτρηση στην ένωση συμβουλευτικών εταιρειών Planet - Deloitte.

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:
Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

της συμβολαιογραφικής πράξης, τα εμπλεκόμενα μέρη υπέβαλαν αυτήν στο Ληξιαρχείο του Δήμου όπου πραγματοποιήθηκε ο γάμος, ενώ σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου οι εμπλεκόμενοι έπρεπε να αιτηθούν και την πνευματική λύση του γάμου από την Ιερά Μητρόπολη στην οποία εμπίπτει ο Ιερός Ναός όπου τελέστηκε ο γάμος. Με την έκδοση της απόφασης πνευματικής λύσης γάμου από την Ιερά Μητρόπολη, ο πολίτης προσκόμιζε την απόφαση μαζί με τη συμβολαιογραφική πράξη στο Ληξιαρχείο, έτσι ώστε να δηλωθεί και επίσημα η πνευματική λύση του γάμου. Αναλυτικά, τα βήματα της διαδικασίας ήταν τα εξής:

Βήμα	Περιγραφή
1. Έκδοση Συμβολαιογραφικού Πληρεξουσίου (προαιρετικό βήμα)	<p>Οι σύζυγοι, εφόσον το επιλέξουν και μετά από συνεννόηση με τους δικηγόρους τους, επισκέπτονται έναν συμβολαιογράφο για να εκδώσουν το απαραίτητο συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Το πληρεξούσιο αυτό δίνει στους δικηγόρους τους τη νομική εξουσιοδότηση να τους εκπροσωπήσουν στη διαδικασία του συναινετικού διαζυγίου. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, ο συμβολαιογράφος καταγράφει και επικυρώνει την εντολή των συζύγων, αφού πρώτα επιβεβαιώσει την ταυτότητά τους και τα στοιχεία που απαιτούνται για τη σύνταξη του εγγράφου. Στη συνέχεια, το πληρεξούσιο υπογράφεται από τους συζύγους και τον συμβολαιογράφο, καθιστώντας το έγγραφο νόμιμο και έγκυρο.</p>
2. Συλλογή δικαιολογητικών	<p>Οι σύζυγοι εκατέρωθεν συγκεντρώνουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου ο ένας εκ των δύο δικηγόρων να καταρτίσει την έγγραφη συμφωνία η οποία μετέπειτα θα υπογραφεί από τους συζύγους ή τους πληρεξούσιους δικηγόρους.</p> <p>Συγκεκριμένα, οι σύζυγοι συγκεντρώνουν τα κάτωθι:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ληξιαρχική πράξη γάμου• Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης• Αντίγραφο δελτίου ταυτότητας
3. Κατάρτιση Έγγραφης Συμφωνίας	<p>Ο δικηγόρος που έχει αναλάβει την κατάρτιση της έγγραφης συμφωνίας, παραλαμβάνει τα δικαιολογητικά από τους συζύγους και τα ελέγχει.</p> <p>Εφόσον τα δικαιολογητικά είναι πλήρη, ο δικηγόρος ξεκινάει την κατάρτιση της συμφωνίας η οποία ουσιαστικά αποτελεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό λύσης γάμου.</p> <p>Στην έγγραφη συμφωνία αναφέρονται όλα τα στοιχεία των συζύγων, καθώς και τα στοιχεία του θρησκευτικού (ή μη) γάμου ενώ δύναται να αναφέρονται και στοιχεία ρύθμισης γονικής μέριμνας, επιμέλειας, επικοινωνίας και διατροφής τέκνου (εάν υπάρχουν).</p> <p>Με την ολοκλήρωση της έγγραφης συμφωνίας, ο αντίδικος δικηγόρος, ελέγχει την έγγραφη συμφωνία και σε περίπτωση που δεν υπάρχουν</p>

Βήμα	Περιγραφή
	αντιρρήσεις ή αφού διευθετηθούν τυχόν σημεία διαφωνίας, η διαδικασία προχωράει στο επόμενο βήμα.
4. Υπογραφή έγγραφης Συμφωνίας	<p>Στη συνέχεια οι σύζυγοι, ή οι πληρεξούσιοι δικηγόροι αυτών, υπογράφουν τη συμφωνία με θεώρηση του γνησίου των υπογραφών από το ΚΕΠ.</p> <p>Με την ολοκλήρωση της υπογραφής της έγγραφης δήλωσης από τους συζύγους, και αφού παρέλθουν τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες (σσ: η ημερομηνία της έγγραφης συμφωνίας των συζύγων αποδεικνύεται από τη βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής αυτών), υποβάλλονται στο συμβολαιογράφο, μαζί με τα επικυρωμένα αντίγραφα των πληρεξουσίων, τη ληξιαρχική πράξη του γάμου και τα πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης. Οι δέκα ημέρες αυτές είναι το ελάχιστο χρονικό διάστημα που πρέπει να μεσολαβήσει, σύμφωνα με το άρθρο 1441 του Αστικού Κώδικα, από την υπογραφή της έγγραφης συμφωνίας των συζύγων μέχρι την οριστική λύση του γάμου, προκειμένου να δοθεί χρόνος για τυχόν αναθεώρηση της απόφασής τους.</p>
5. Υποβολή έγγραφης συμφωνίας σε συμβολαιογράφο	<p>Ο συμβολαιογράφος συντάσσει τη συμβολαιογραφική πράξη με την οποία βεβαιώνει τη λύση του γάμου, επικυρώνει τις συμφωνίες των συζύγων και τις ενσωματώνει σε αυτή. Μόλις ολοκληρωθεί η κατάρτιση της συμβολαιογραφικής πράξης, ο συμβολαιογράφος ενημερώνει τα εμπλεκόμενα μέρη, (σύζυγοι και δικηγόροι) ότι η συμβολαιογραφική πράξη έχει ολοκληρωθεί.</p>
6. Κατάρτιση συμβολαιογραφικής πράξης	<p>Στη συνέχεια όλοι οι εμπλεκόμενοι μεταβαίνουν στο συμβολαιογραφείο για την υπογραφή της πράξης.</p> <p>Η πράξη υπογράφεται από τους συζύγους και τους δικηγόρους τους ή και μόνο από τους δικηγόρους εάν έχουν ειδικό πληρεξούσιο από τον πελάτη τους.</p> <p>Οι σύζυγοι λαμβάνουν από ένα αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης προκειμένου να το καταθέσουν σε επόμενο βήμα στο ληξιαρχείο.</p> <p><i>Σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου, η διαδικασία προχωράει στο βήμα 8, σε διαφορετική περίπτωση η διαδικασία προχωράει στο βήμα 10 όπου και ολοκληρώνεται.</i></p>
7. Υπογραφή συμβολαιογραφικής πράξης	<p>Σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου, δύναται ο ένας εκ των δύο συζύγων να αιτηθεί την πνευματική λύση του γάμου από την Ιερά Μητρόπολη στην οποία ανήκει ο Ιερός Ναός όπου τελέστηκε ο γάμος. Η σχετική αίτηση συνοδεύεται από αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης που βεβαιώνει τη λύση του γάμου, με επιμέλεια του αιτούντος.</p>
8. Αίτηση πνευματικής λύσης (θρησκευτικού) γάμου	

Βήμα	Περιγραφή
9. Πνευματική λύση του γάμου	Αφού ολοκληρωθεί η αίτηση πνευματικής λύσης, ο έχων έννομο συμφέρον (ένας εκ των δύο συζύγων) παραλαμβάνει την απόφαση πνευματικής λύσης του γάμου και συνοδευόμενη από το αντίγραφο της καταρτιθείσας συμβολαιογραφικής πράξης τα υποβάλει στο Ληξιαρχείο στο οποίο δηλώθηκε αρχικά η τέλεση του γάμου, προκειμένου να δηλωθεί, πλέον, η λύση του γάμου.
10. Κατάθεση αντιγράφου συμβολαιογραφικής πράξης και πνευματικής λύσης στο ληξιαρχείο	Στη συνέχεια ένας εκ των συζύγων καταθέτει στο Ληξιαρχείο στο οποίο δηλώθηκε αρχικά η τέλεση του γάμου τη συμβολαιογραφική πράξη και αντίστοιχα τη πνευματική λύση αν υπάρχει, προκειμένου να δηλωθεί, πλέον, η λύση του γάμου.

Όπου:

Το βήμα (ή μέρος αυτού) διενεργείται σε ψηφιακό περιβάλλον, με την εμπλοκή χρήση

Το βήμα (ή μέρος αυτού) διενεργείται σε ψηφιακό περιβάλλον, συστημικά (αυτόματα)

Το βήμα διενεργείται στο περιβάλλον του gov.gr

Η απουσία εικονιδίου υποδεικνύει χειροκίνητο βήμα

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ / ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ

Με τη διαδικασία που ισχύει από τον Μάιο του 2021 και έπειτα, το συναινετικό διαζύγιο μπορεί να εκδοθεί ηλεκτρονικά, μέσω του gov.gr. Ο ένας εκ των δύο δικηγόρων εκκινεί τη διαδικασία αναπτύσσοντας το σχέδιο του συμφωνητικού το οποίο περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία του γάμου καθώς και των συζύγων. Έπειτα, καταχωρεί το τελικό σχέδιο του συμφωνητικού, τα στοιχεία του συμβολαιογράφου (μέσω επιλογής από την λίστα), αλλά και τα στοιχεία του αντίδικου δικηγόρου. Ο αντίδικος δικηγόρος, αφού λάβει ενημέρωση για την εκκίνηση της διαδικασίας, εισέρχεται στην εφαρμογή και επιβεβαιώνει τα δηλωμένα στοιχεία, προσθέτοντας επίσης τα απαραίτητα στοιχεία για τη σύνταξη της συμβολαιογραφικής πράξης. Ο αντίδικος δικηγόρος πρέπει επίσης να εγκρίνει το καταχωρημένο από τον δικηγόρο τελικό σχέδιο και είτε απορρίπτει είτε επιβεβαιώνει το περιεχόμενό του. Αφού όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα έχουν ενημερωθεί, ζητείται από τον αντίδικο δικηγόρο και έπειτα από τους δύο συζύγους να επιβεβαιώσουν τα στοιχεία του σχεδίου, αλλά και να προσθέσουν τα απαραίτητα στοιχεία για τη συμβολαιογραφική πράξη, και αφού παρέλθει η δεκαήμερη προθεσμία, ακολουθεί η επεξεργασία του τελικού συμβολαιογραφικού εγγράφου λύσεως γάμου, το οποίο υπογράφεται ως τελική πράξη από τους συζύγους, και η διαδικασία ολοκληρώνεται εκεί. Σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου, προστείνεται επιπλέον η διαδικασία της πνευματικής λύσης του γάμου στην οποία εμπλέκεται και η Ιερά Μητρόπολη στην οποία ανήκει ο Ιερός Ναός όπου τελέστηκε ο γάμος. Εφ' όσον τα εμπλεκόμενα μέρη ακολουθήσουν και ολοκληρώσουν τα κατάλληλα βήματα που αναγράφονται και πιο λεπτομερώς παρακάτω, το συναινετικό διαζύγιο θεωρείται έγκυρο και επικυρώνεται συστημικά χωρίς να χρειάζονται περαιτέρω ενέργειες. Συγκεκριμένα, τα βήματα για την υλοποίηση της διαδικασίας έχουν ως εξής:

Βήμα	Περιγραφή
1. Έκδοση Συμβολαιογραφικού Πληρεξουσίου	<p>Οι σύζυγοι, εάν το επιλέξουν, μετά από συνεννόηση με τους δικηγόρους τους, επισκέπτονται έναν συμβολαιογράφο για να εκδώσουν το απαραίτητο συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Το πληρεξούσιο αυτό δίνει στους δικηγόρους τους τη νομική εξουσιοδότηση να τους εκπροσωπήσουν στη διαδικασία του συναινετικού διαζυγίου. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, ο συμβολαιογράφος καταγράφει και επικυρώνει την εντολή των συζύγων, αφού πρώτα επιβεβαιώσει την ταυτότητά τους και τα στοιχεία που απαιτούνται για τη σύνταξη του εγγράφου. Στη συνέχεια, το πληρεξούσιο υπογράφεται από τους συζύγους και τον συμβολαιογράφο, καθιστώντας το έγγραφο νόμιμο και έγκυρο.</p>
2. Επικοινωνία με Ληξιαρχείο	<p><u>(Το παρόν βήμα ισχύει και πρέπει να ολοκληρωθεί πριν από τα υπόλοιπα μόνο σε περίπτωση που ο γάμος έχει τελεστεί πριν το 2013.)</u></p> <p>Οι δύο σύζυγοι, είτε οι ίδιοι, είτε μέσω των δικηγόρων ή κάποιου άλλου νόμιμου εκπροσώπου, οφείλουν να επικοινωνήσουν με το Ληξιαρχείο του Δήμου στον οποίο τελέστηκε ο γάμος και να μεταβούν σε αυτό έτσι ώστε να καταχωρίσουν τη Ληξιαρχική Πράξη Γάμου στο Πληροφοριακό Σύστημα με όνομα «Μητρώο Πολιτών».</p> <p>Η διαδικασία μπορεί να συνεχιστεί μόνο εάν στη συνταχθείσα Ληξιαρχική Πράξη Γάμου αναφέρεται το ΑΦΜ και το ΑΜΚΑ των συζύγων. Εάν αυτό δεν ισχύει, η διαδικασία δεν μπορεί να συνεχίσει και το άυλο συναινετικό διαζύγιο δεν μπορεί πια να εκδοθεί μέσω gov.gr.</p>
3. Εκκίνηση διαδικασίας έκδοσης άυλου συναινετικού διαζυγίου	<p>Ο ένας εκ των δύο δικηγόρων συνδέεται στην εφαρμογή χρησιμοποιώντας τους κωδικούς “PORTAL OLOMELEIA”, και δημιουργεί μία νέα υπόθεση.</p> <p>Έπειτα, καταχωρεί τον αριθμό της ληξιαρχικής πράξης του γάμου, τον τόμο, το έτος, τον κωδικό Ληξιαρχείου στο οποίο εκδόθηκε και το επώνυμο ενός εκ των δύο συζύγων. Εναλλακτικά, δύναται για λόγους διευκόλυνσης να καταχωρήσει είτε τα ΑΦΜ, είτε τους ΑΜΚΑ και των δύο συζύγων και το επώνυμο ενός εκ των δύο συζύγων.</p> <p>Αφού καταχωρηθεί η ληξιαρχική πράξη του γάμου, η διαδικασία περνάει στο στάδιο εισαγωγής του τελικού σχεδίου συμφωνητικού.</p> <p>Ο δικηγόρος καταχωρεί τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none">• Το τελικό σχέδιο του ιδιωτικού συμφωνητικού στο σχετικό πεδίο εφαρμογής• Τα στοιχεία του/της αρμόδιου συμβολαιογράφου, έπειτα από επιλογή του/της από την σχετική λίστα συμβολαιογράφων

Βήμα	Περιγραφή
	<ul style="list-style-type: none">• Τον ΑΦΜ και την διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) του αντίδικου δικηγόρου, δηλώνοντας έτσι και την νομική εκπροσώπηση του άλλου συζύγου που μετέχει στην διαδικασία έκδοσης του άυλου αυτού συναινετικού διαζυγίου. <p>Έπειτα προχωρά σε οριστική υποβολή της αίτησης.</p>
4. Ενημέρωση των εμπλεκόμενων μερών.	<p>Ο αντίδικος δικηγόρος, οι δύο σύζυγοι και ο αρμόδιος συμβολαιογράφος, λαμβάνουν ηλεκτρονική ενημέρωση για την εκκίνηση της διαδικασίας. Ειδικά στην περίπτωση του αντίδικου δικηγόρου, δηλαδή του δικηγόρου που δεν ξεκίνησε τη διαδικασία και δεν ήταν υπεύθυνος για την αρχική καταχώρηση των στοιχείων, η ενημέρωση αποσκοπεί στο να τον καλέσει να εισέλθει στην εφαρμογή και να επιβεβαιώσει όλα τα στοιχεία που έχουν ήδη καταχωρηθεί.</p>
5. Επιβεβαίωση στοιχείων από αντίδικο δικηγόρο	<p>Εν συνέχεια, ο αντίδικος δικηγόρος, με τη χρήση των κωδικών “Portal Olomeleia” επιβεβαιώνει τα στοιχεία της υπόθεσης, εισάγει τα επιπλέον στοιχεία που απαιτούνται για τη σύνταξη της συμβολαιογραφικής πράξης, εγκρίνει το καταχωρημένο από τον δικηγόρο τελικό σχέδιο και είτε απορρίπτει είτε επιβεβαιώνει το περιεχόμενο αυτού. Σε περίπτωση που αποδεχθεί τα ανωτέρω στοιχεία, καταχωρεί με τη σειρά του τα στοιχεία του, ώστε να μπορέσει να συνταχθεί η συμβολαιογραφική πράξη.</p>
6. Επιβεβαίωση συζύγων	<p>Οι σύζυγοι εισέρχονται στην εφαρμογή, μέσω κωδικών taxisnet, και λαμβάνουν γνώση του εγκεκριμένου, από αμφότερους τους δικηγόρους, σχεδίου ιδιωτικού συμφωνητικού. Κατόπιν αυτών, εγκρίνουν ή απορρίπτουν το σχέδιο. Σε περίπτωση έγκρισης του περιεχομένου του συμφωνητικού, μέσω επιβεβαίωσης, οι σύζυγοι εισάγουν τα στοιχεία που απαιτούνται για την σύνταξη της συμβολαιογραφικής πράξης. Μόλις και οι δύο σύζυγοι εγκρίνουν το συμφωνητικό, αποστέλλεται σε όλα τα μέρη (δικηγόροι, σύζυγοι, συμβολαιογράφοι) ηλεκτρονική ενημέρωση για τη συναίνεση των συζύγων, οπότε και σηματοδοτείται η εκκίνηση της δεκαήμερης προθεσμίας του αρ. 1441 του Αστικού Κώδικα.</p>
7. Υπογραφή τελικής πράξης από συζύγους	<p>Μετά την πάροδο της δεκαήμερης προθεσμίας, όλα τα μέρη, ενημερώνονται ηλεκτρονικά. Την τελική συμβολαιογραφική πράξη δύναται να εγκρίνουν οι σύζυγοι, ή οι πληρεξούσιοι δικηγόροι, υπογράφοντας είτε εκτός της εφαρμογής (ήτοι ιδιοχειρώς δια ζώσης), είτε με ηλεκτρονική υπογραφή ισοδύναμη της ιδιόχειρης (εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή). Ο συμβολαιογράφος τηρεί στο αρχείο του το υπογεγραμμένο φυσικό ή εγκεκριμένο ψηφιακό έγγραφο.</p>

Βήμα	Περιγραφή
8. Οριστικοποίηση/ Ολοκλήρωση διαδικασίας έκδοσης άυλου συναινετικού διαζυγίου	<p>Μόλις εγκριθεί η συμβολαιογραφική πράξη, ο συμβολαιογράφος εισέρχεται στην εφαρμογή για να οριστικοποιήσει το διαζύγιο, επιλέγοντας και επιβεβαιώνοντας την επιλογή του, εισάγοντας τον αριθμό της συμβολαιογραφικής πράξης και την ημερομηνία της σύνταξής της.</p> <p>Κατά το στάδιο αυτό, η εφαρμογή αποστέλλει την τελική συμβολαιογραφική πράξη στις θυρίδες των δύο πολιτών της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης. Όλοι οι εμπλεκόμενοι λαμβάνουν ηλεκτρονική ενημέρωση για την ολοκλήρωση της συμβολαιογραφικής διαδικασίας. Σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου, οι σύζυγοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά προκειμένου να προβούν σε Πνευματική Λύση του γάμου. Η εφαρμογή ενημερώνει το μητρώο πολιτών μέσω διαλειτουργικότητας, το οποίο επιστρέφει έναν κωδικό/μοναδικό αναγνωριστικό, με βάση τον οποίο οι σύζυγοι ή οι δικηγόροι μπορούν να επικοινωνήσουν με τον αρμόδιο ληξιαρχο για την εξέλιξη της υπόθεσης, αν χρειαστεί. Οι εμπλεκόμενοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά για την ολοκλήρωση της συμβολαιογραφικής διαδικασίας και τη τελική λύση του γάμου. Σε περίπτωση οποιουδήποτε τεχνικού σφάλματος κατά την επικοινωνία με το μητρώο πολιτών, ο συμβολαιογράφος λαμβάνει γνώση ηλεκτρονικά και έχει τη δυνατότητα να ξαναπροσπαθήσει να ολοκληρώσει τη διαδικασία.</p>
9. Μετάβαση για αίτηση πνευματικής λύσης γάμου	<p><i>(Τα βήματα 9 και 10 ισχύουν μόνο σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου. Αλλιώς, η διαδικασία ολοκληρώνεται στο βήμα 8 «Οριστικοποίηση / Ολοκλήρωση διαδικασίας έκδοσης άυλου συναινετικού διαζυγίου»).</i></p> <p>Σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου, ένας εκ των δύο συζύγων (ή οι πληρεξούσιοι δικηγόροι αυτών) αιτούνται την πνευματική λύση του από την Ιερά Μητρόπολη στην οποία ανήκει ο Ιερός Ναός όπου τελέστηκε ο γάμος. Η σχετική αίτηση συνοδεύεται από αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης που βεβαιώνει τη λύση του γάμου.</p>
10. Πνευματική λύση του γάμου	<p>Ο συμβολαιογράφος με την πνευματική λύση του γάμου θα πρέπει να εισάγει στην εφαρμογή τα στοιχεία από την απόφαση και ειδικότερα την ημερομηνία έκδοσης αυτής, την αρμόδια Μητρόπολη και τον σχετικό αριθμό πρωτοκόλλου της.</p>

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας: Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

Όπου:

Το βήμα (ή μέρος αυτού) διενεργείται σε ψηφιακό περιβάλλον, με την εμπλοκή χρήστη

Το βήμα (ή μέρος αυτού) διενεργείται σε ψηφιακό περιβάλλον, συστηματικά (αυτόματα)

Το βήμα διενεργείται στο περιβάλλον του gov.gr

Η απουσία εικονιδίου υποδεικνύει χειροκίνητο βήμα

Τα αποτελέσματα της απλούστευσης / ψηφιοποίησης, τόσο σε επίπεδο πλήθους βημάτων συνολικά, όσο και σε επίπεδο πλήθους βημάτων που πραγματοποιούνται σε ψηφιακό περιβάλλον, αποτυπώνονται, συνοπτικά, στον πίνακα που ακολουθεί:

Περιγραφή	Πριν την απλούστευση / ψηφιοποίηση	Μετά την απλούστευση / ψηφιοποίηση
Αριθμός βημάτων διαδικασίας συνολικά	10	9
Αριθμός βημάτων που πραγματοποιούνται σε ψηφιακό περιβάλλον	1	7
Αριθμός δικαιολογητικών (συνολικά)	3	3
Αριθμός δικαιολογητικών για τα οποία είναι εφικτή η άντληση μέσω διαλειτουργικότητας	0	3

ΜΕΤΡΗΣΗ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ – ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Για την αποτελεσματική διεξαγωγή της μέτρησης, αξιοποιήθηκαν στοιχεία από το Υπουργείο Εσωτερικών, πάνω στα οποία αναπτύχθηκαν κατάλληλες παραδοχές (οι οποίες παρουσιάζονται σε επόμενη ενότητα). Παράλληλα, διενεργήθηκαν έρευνα γραφείου και συνεντεύξεις με δικηγόρους, με στόχο την εμπάθυνση στα επιμέρους κρίσιμα σημεία της διαδικασίας, καθώς και τη λήψη σχετικών δεδομένων χρήσιμων για τη διενέργεια της μέτρησης (πχ. χρόνοι, κόστη, λεπτομέρειες επί της διαδικασίας κλπ).

Ειδικότερα ως προς τον **όγκο των αιτήσεων**, με βάση τα στοιχεία που παρασχέθηκαν, το έτος 2022 υποβλήθηκαν και ολοκληρώθηκαν επιτυχώς στα ληξιαρχεία της χώρας συνολικά **11.559 αιτήσεις** για συναινετικά διαζύγια. Για τις ανάγκες της παρούσας μέτρησης, και προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων, αξιοποιήθηκε το ίδιο πλήθος αιτήσεων και για τη μετά την ψηφιοποίηση διαδικασία. Αν και τα στατιστικά για τα άυλα συναινετικά διαζύγια του 2023 έδειξαν έναν πολύ μικρό αριθμό (55 άυλα συναινετικά διαζύγια), η χρήση του πλήθους των 11.559 αιτήσεων βοηθά στην ανάδειξη του **δυναμικού** οφέλους της πλήρως ψηφιοποιημένης διαδικασίας.

Για την εκτίμηση του χρόνου διεκπεραίωσης της διαδικασίας του συναινετικού διαζυγίου, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με δικηγόρους προκειμένου να καταγραφούν τα επιμέρους βήματα της διαδικασίας και να συλλεχθούν εκτιμήσεις και στοιχεία για τη γενική αποδελτίωση της. Από τις συνεντεύξεις προέκυψαν τα εξής:

- **Περίπου 30%** των συζύγων επιλέγει τη χρήση συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου για την εκπροσώπησή τους.

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας: Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

- Ο χρόνος που δαπανά ο πολίτης στη μετά την ψηφιοποίηση διαδικασία, στο βήμα όπου επιβεβαιώνει τα στοιχεία που έχει υποβάλει ο δικηγόρος και αποδέχεται τη λύση του διαζυγίου, **εκτιμάται σε περίπου 3 λεπτά.**
- Η αναμονή και εξυπηρέτηση στον συμβολαιογράφο διαρκεί **περίπου 30 λεπτά.** Η αναμονή είναι αμελητέα, καθώς οι συναντήσεις γίνονται με προκαθορισμένα ραντεβού, και η διάρκεια του ραντεβού για το πληρεξούσιο και την υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξης από τα δύο μέρη εκτιμάται σε μισή ώρα.
- Το κόστος για την έκδοση του **συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου** ανέρχεται σε περίπου **70 ευρώ.**

Σύμφωνα με τα δεδομένα / στοιχεία της μέτρησης, καταγράφηκαν συνοπτικά τα κάτωθι:

Μέσος χρόνος πολίτη για ολοκλήρωση διαδικασίας (Προ και Μετά απλούστευσης / ψηφιοποίησης)

Ο μέσος χρόνος του πολίτη (του κάθε συζύγου) αφορά στους χρόνους μετάβασης, αναμονής και συμπλήρωσης αιτήσεων οι οποίοι αθροιστικά διαμορφώνονται σε ~1,71 ώρες με την απλουστευμένη /ψηφιοποιημένη διαδικασία έναντι των ~2,22 ωρών που ίσχυαν το 2021

Άντληση δικαιολογητικών με διαλειτουργικότητα

Από το σύνολο των δικαιολογητικών που απαιτούνται, παρέχεται η δυνατότητα πλέον να αντληθούν όλα μέσω διαλειτουργικότητας (ήτοι και τα 3 δικαιολογητικά) που απαιτούνται ενώ σε σχέση με τη διαδικασία που ίσχυε το 2021 δεν παρέχόταν η δυνατότητα άντλησης δικαιολογητικών μέσω διαλειτουργικότητας

Κατανάλωση χαρτιού / εντύπων

Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν συνολικά 16,98 φύλλα χαρτί (2024) έναντι των 42,08 φύλλων χαρτιού τα οποία χρειάζονταν το 2021

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ – ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Οι βασικές παραδοχές που έγιναν για τη διενέργεια της μέτρησης είναι οι ακόλουθες:

- Ο μέσος χρόνος μετάβασης σε και από τις απαιτούμενες υπηρεσίες για τη διεκπεραίωση της διαδικασίας του συναινετικού διαζυγίου υπολογίστηκε βάσει των χρόνων μετάβασης και αναμονής σε «ουρά» ΚΕΠ, σύμφωνα με πίνακα συνήθων τιμών για συγκεκριμένα κόστη / χρόνους που έχει διαμοιραστεί από το Συντονιστικό Μηχανισμό του Παρατηρητηρίου Γραφειοκρατίας, για λόγους συνέπειας στο παρόν, στις οποίες είχαν προσδιοριστεί οι αντίστοιχοι μέσοι χρόνοι για εξυπηρέτηση από τα ΚΕΠ [~30 λεπτά για τη μετάβαση (μετ' επιστροφής) και ~12 λεπτά για την αναμονή για εξυπηρέτηση].
Στη βάση των χρόνων εξυπηρέτησης από ΚΕΠ, υπολογίστηκαν οι αντίστοιχοι χρόνοι μετάβασης και εξυπηρέτησης από τα Ληξιαρχεία των δήμων (~36 & 14,5 λεπτά αντίστοιχα), λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι:
 - Αφενός, τα Ληξιαρχεία των Δήμων εξυπηρετούν μεγαλύτερη γεωγραφική περιοχή σε σχέση με το κάθε ΚΕΠ, καθώς σε αντίθεση με τα ΚΕΠ (για τα οποία υπολογίζεται ένας μέσος όρος περίπου 3 ΚΕΠ ανά Ληξιαρχείο²), υπάρχει 1 Ληξιαρχείο ανά περιοχή. Ως εκ τούτου, υπολογίστηκε μια προσαύξηση της τάξης του 20% για το χρόνο μετάβασης (μετ' επιστροφής).
 - Αφετέρου, λόγω και του προηγούμενου σημείου, η αναμονή στην «ουρά» είναι μεγαλύτερη – υπολογίστηκε μια προσαύξηση της τάξης του 20% για τον χρόνο αναμονής.

² [Γραφεία Κτηματογράφησης/Κτηματολογικά Γραφεία | Ελληνικό Κτηματολόγιο \(ktimatologio.gr\)](https://www.ktimatologio.gr)

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:
Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

Στη βάση των χρόνων εξυπηρέτησης από ΚΕΠ, υπολογίστηκαν οι αντίστοιχοι χρόνοι μετάβασης και εξυπηρέτησης από τις Ιερές Μητροπόλεις (~60 & 14,5 λεπτά αντίστοιχα), λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι:

- Σύμφωνα με τα στοιχεία, υπάρχουν συνολικά 51 Ιερές Μητροπόλεις στην Ελλάδα³. Ωστόσο, για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί η πνευματική λύση του διαζυγίου, ο αιτών θα πρέπει να μεταβεί στην Ιερά Μητρόπολη όπου τελέστηκε το μυστήριο του γάμου, και όχι στην κοντινότερη διαθέσιμη Μητρόπολη. Λόγω αυτής της απαίτησης, οι αποστάσεις μπορεί να είναι σημαντικά μεγαλύτερες, ειδικά για άτομα που διαμένουν μακριά από την περιοχή όπου τελέστηκε ο γάμος. Επομένως, ο μέσος χρόνος μετάβασης εκτιμάται περίπου στα 60 λεπτά (μετ' επιστροφής).
- Ο χρόνος αναμονής, δεδομένου ότι οι επισκέψεις γίνονται κατόπιν συνεννόησης και ραντεβού με την Ιερά Μητρόπολη, εκτιμάται ότι είναι περίπου ίδιος με τον χρόνο που υπολογίστηκε για την αναμονή και εξυπηρέτηση στους Δήμους, ήτοι 14,5 λεπτά.

Στη βάση των χρόνων εξυπηρέτησης από ΚΕΠ, υπολογίστηκαν οι αντίστοιχοι χρόνοι μετάβασης από και προς τους συμβολαιογράφους (~30 λεπτά), λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι:

- Κατ' αναλογία των ~1.000 ΚΕΠ, από έρευνα που έγινε στα μεγαλύτερα μητρώα συμβολαιογράφων των εφετείων, προκύπτει ότι στην Ελλάδα υπάρχουν περίπου 2.000 συμβολαιογράφοι. Ωστόσο, σε αντίθεση με τα ΚΕΠ, οι περισσότεροι συμβολαιογράφοι είναι συγκεντρωμένοι στα μεγάλα αστικά κέντρα, και κυρίως στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Λόγω αυτής της συγκέντρωσης στα μεγάλα αστικά κέντρα, δεν παρατηρείται η ίδια γεωγραφική διασπορά με τα ΚΕΠ. Παρά τον περίπου διπλάσιο αριθμό συμβολαιογράφων σε σχέση με τα ΚΕΠ, η συγκέντρωσή τους στις πόλεις οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο μέσος χρόνος μετάβασης παραμένει παρόμοιος, δηλαδή περίπου 30 λεπτά για τη μετάβαση (μετ' επιστροφής).
- Σύμφωνα με τον πίνακα συνήθων τιμών για συγκεκριμένα κόστη / χρόνους που έχει διαμοιραστεί από το Συντονιστικό Μηχανισμό του Παρατηρητηρίου Γραφειοκρατίας, βασίστηκαν στο παρόν και τα κόστη ανθρωποχρόνου (rates) ανά λεπτό για τα φυσικά πρόσωπα, ως εξής:
 - 0,18 €/λεπτό για τα φυσικά πρόσωπα
- Μετρήθηκε κατ' εκτίμηση ο χρόνος συγκέντρωσης των δικαιολογητικών από το φυσικό πρόσωπο για το έτος βάσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι πλέον η πλειοψηφία των δικαιολογητικών μπορούσε να εκδοθεί ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας gov.gr. Για την εκτίμηση του χρόνου έγιναν πιλοτικές δοκιμές από την ομάδα έργου για τη συγκέντρωση των βασικών και συνηθέστερων δικαιολογητικών που απαιτούνται, όπως:
 - Ληξιαρχική πράξη γάμου: Η έκδοση γίνεται μέσω gov.gr και ο χρόνος εκτιμήθηκε σε 1 λεπτό, σύμφωνα με στοιχεία από το mitos.gov.gr⁴.
 - Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης: Η έκδοση επίσης γίνεται μέσω gov.gr και ο χρόνος εκτιμήθηκε σε 1 λεπτό, βάσει των στοιχείων από το mitos.gov.gr⁵.
 - Αντίγραφο δελτίου ταυτότητας: Η συγκέντρωσή του εκτιμήθηκε από πιλοτικές δοκιμές της ομάδας έργου σε περίπου 1 λεπτό.

³ [Ιερές Μητροπόλεις στην Ελλάδα - Οικουμενικό Πατριαρχείο \(ec-patr.org\)](http://ec-patr.org)

⁴ [Ληξιαρχική πράξη γάμου - Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών \(mitos.gov.gr\)](http://mitos.gov.gr)

⁵ [Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης - Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών \(mitos.gov.gr\)](http://mitos.gov.gr)

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:
Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

Ως αποτέλεσμα, ο συνολικός χρόνος για τη συγκέντρωση των απαραίτητων δικαιολογητικών εκτιμάται σε περίπου 3 λεπτά.

- Για την εκτίμηση του ποσοστού των γάμων που τελέστηκαν πριν το 2013, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ σχετικά με το πλήθος γάμων ανά έτος, κυρίως από το 2000 έως το 2022⁶. Στην ανάλυση αυτή, θεωρήθηκε ότι οι γάμοι που χρησιμοποιούνται ως βάση για τα διαζύγια εκτιμώνται με διάρκεια έως και 53 χρόνια, ξεκινώντας από το 1971. Αυτό βασίζεται στο γεγονός ότι η συνηθέστερη ηλικία γάμου στην Ελλάδα από το 2000 έως το 2022 ήταν τα 25-29 έτη⁷, μια εκτίμηση που προέκυψε από ανάλυση πραγματικών δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ. Το προσδόκιμο ζωής το 2021 ήταν 80,1 χρόνια, σύμφωνα με τη Eurostat.

Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν πραγματικά δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ για τα διαζύγια κατά έτη γάμου, για τα έτη 2021-2022⁶, ώστε να υπολογιστούν οι πιθανότητες διαζυγίων ανάλογα με τη διάρκεια του γάμου. Με βάση αυτά τα δεδομένα και με τη χρήση γραμμικής παλινδρόμησης (regression), υπολογίστηκε ότι το **34% των διαζυγίων αφορά σε γάμους που τελέστηκαν μετά το 2013**. Η ίδια μέθοδος χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση ότι περίπου το **61% των διαζυγίων αφορά θρησκευτικούς γάμους**.

- Η ομάδα έργου πραγματοποίησε πιλοτικές δοκιμές και, αξιολογώντας το μέσο μέγεθος των εγγράφων και αιτήσεων που απαιτούνται στη διαδικασία, εκτίμησε τους χρόνους ολοκλήρωσης ως εξής:
 - Υπογραφή ιδιωτικού συμφωνητικού: **10 λεπτά**
 - Συμπλήρωση αίτησης λύσης πνευματικού γάμου: **3 λεπτά**
- Όσον αφορά στην υπογραφή της τελικής συμβολαιογραφικής πράξης για τη μετά ψηφιοποίησης διαδικασία, θεωρείται ότι σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, οι σύζυγοι υπογράφουν τη συμβολαιογραφική πράξη με φυσική υπογραφή. Αυτό γίνεται, δεδομένου ότι το ποσοστό των πολιτών που διαθέτουν εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή είναι αμελητέο, καθιστώντας τη φυσική υπογραφή την πιο πιθανή επιλογή.
- Κατόπιν συνεντεύξεων με τους επαγγελματίες που εκπροσωπούν τον αιτούντα (δικηγόροι, συμβολαιογράφοι), στα άμεσα κόστη που αφορούν τον πολίτη δεν θα συμπεριληφθούν οι αμοιβές τους, καθώς αμοιβούνται με ποσοστό από το κάθε διαζύγιο και δεν μπορούν να συλλεχθούν ασφαλή στοιχεία κατ' επέκταση, δεν θα συμπεριληφθούν ούτε τα παράβολα των πιστοποιητικών που αυτοί συλλέγουν, τα κόστη των οποίων συμπεριλαμβάνονται στην αμοιβή τους. Με βάση τα παραπάνω, αλλά και με δεδομένο (όπως διαπιστώθηκε μέσω των συνεντεύξεων με τους επαγγελματίες των εκπροσώπων) πως οι αμοιβές δεν έχουν αλλάξει μετά την απλούστευση / ψηφιοποίηση της διαδικασίας, η συμπερίληψή τους (ή μη) δεν επηρεάζει τα εξαγόμενα αποτελέσματα ως προς τις εξοικονομήσεις που επιτυγχάνονται από την απλούστευση / ψηφιοποίηση της διαδικασίας

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ως αποτέλεσμα της απλούστευσης/ψηφιοποίησης της διαδικασίας έκδοσης συναινετικού διαζυγίου μέσω της δυνατότητας υποβολής αιτήματος στο gov.gr, παρατηρείται **μείωση του χρόνου που δαπανάται από τον πολίτη**. Η εξάλειψη της ανάγκης φυσικής παρουσίας σε δημόσιες υπηρεσίες, πλην

⁶ ΕΛΣΤΑΤ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ: 2022

⁷ Γάμοι που τελέστηκαν στην Ελλάδα κατά τα έτη 2000 - 2022

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:

Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

του συμβολαιογράφου και της Ιεράς Μητρόπολης για την πνευματική λύση του γάμου (σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου), οδηγεί σε εξοικονόμηση χρόνου. Η διαδικασία έχει γίνει πιο απλή και αποδοτική για τους αιτούντες, καθώς η ανταλλαγή των δικαιολογητικών πραγματοποιείται ηλεκτρονικά μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ των αρμόδιων φορέων, καθιστώντας την όλη διαδικασία πιο ευέλικτη και κατανοητή. **Στη βάση των 11.559 αιτήσεων**, η εξοικονόμηση χρόνου για τους πολίτες είναι αισθητή, με τη φυσική μετάβαση σε φορείς δημοσίου και συνεργάτες να παραμένει απαραίτητη.

Παρουσίαση διοικητικού κόστους / βάρους⁸ πριν και μετά την απλούστευση / ψηφιοποίηση

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΒΑΡΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ / ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ / ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ:

51.237 ώρες ανά έτος
ΔΒ που επιβαρύνει αποκλειστικά τους πολίτες (μετακινήσεις, αναμονή εξυπηρέτησης,, διεκπεραίωση απαιτούμενων βημάτων)

€ 1.038.842,82 ανά έτος
ΔΒ που επιβαρύνει αποκλειστικά τους πολίτες (μετακινήσεις, αναμονή εξυπηρέτησης, άμεσα κόστη, διεκπεραίωση απαιτούμενων βημάτων)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΒΑΡΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ / ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ / ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ:

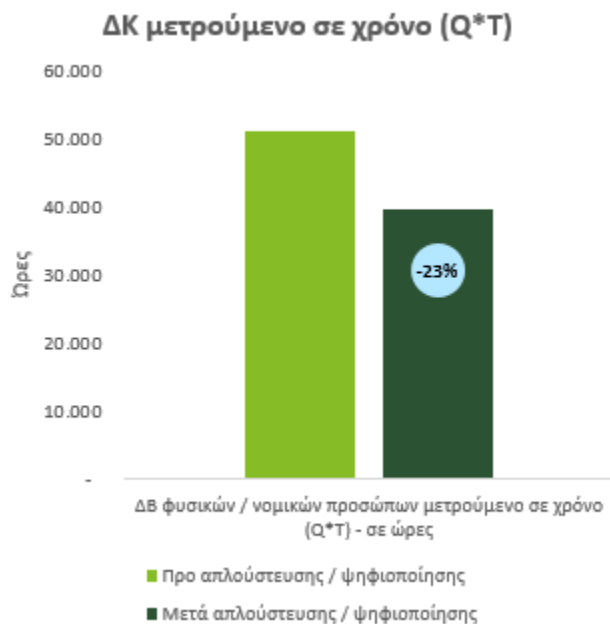
39.639 ώρες ανά έτος
ΔΒ που επιβαρύνει αποκλειστικά τους πολίτες (μετακινήσεις, αναμονή εξυπηρέτησης, διεκπεραίωση απαιτούμενων βημάτων)

€ 913.574,93 ανά έτος
ΔΒ που επιβαρύνει αποκλειστικά τους πολίτες (μετακινήσεις, αναμονή εξυπηρέτησης, άμεσα κόστη, διεκπεραίωση απαιτούμενων βημάτων)

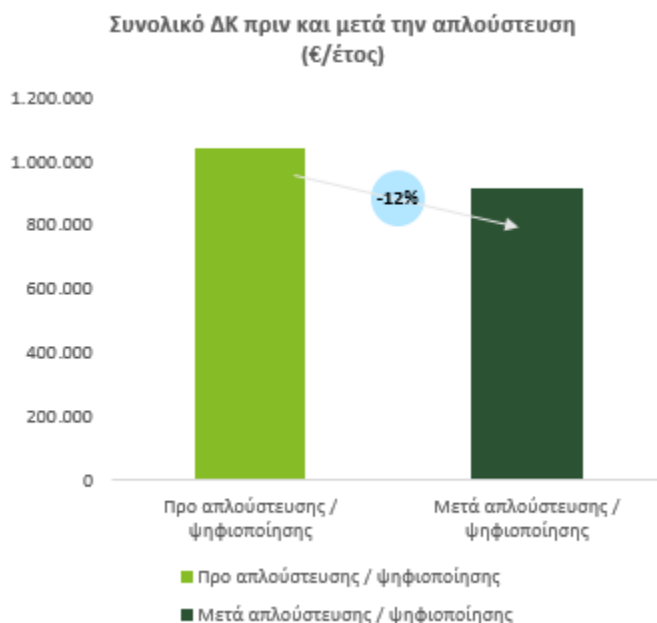
Όσον αφορά στο Διοικητικό Βάρος για τα φυσικά πρόσωπα, σε όρους χρόνου, που εμπίπτει στην παρούσα μέτρηση, η απλούστευση/ψηφιοποίηση της διαδικασίας του συναινετικού διαζυγίου εκτιμάται ότι **μειώνει το βάρος κατά περίπου 23%**. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στη δυνατότητα ηλεκτρονικής ολοκλήρωσης των **ορισμένων βημάτων μέσω του gov.gr**, περιορίζοντας την ανάγκη φυσικής παρουσίας και μετακινήσεων σε ορισμένες υπηρεσίες. Πλέον, βήματα που προηγουμένως απαιτούσαν επίσκεψη σε δημόσιες υπηρεσίες ή άλλους φορείς, γίνονται άυλα, μειώνοντας τον χρόνο που απαιτείται από τους πολίτες για τη διεκπεραίωση της διαδικασίας.

⁸ Επισημαίνεται πως τα νούμερα που παρουσιάζονται αφορούν, εν γένει, σε διοικητικό κόστος. Ωστόσο, ειδικά για τα φυσικά / νομικά πρόσωπα, τα σχετικά αποτελέσματα ισοδυναμούν με διοικητικά θάρη, καθώς καμία από τις σχετικές ενέργειες δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως συνήθης επιχειρηματική λειτουργία (business as usual)

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:
Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

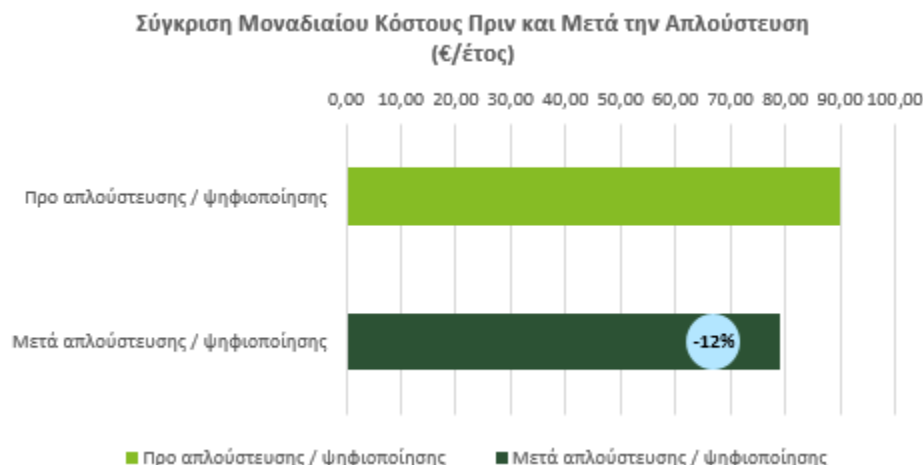

Μείωση παρουσιάζει και το διοικητικό βάρος / κόστος (για φυσικά πρόσωπα) και σε όρους χρηματικού κόστους (€), της τάξης του 12% συνολικά ή τις ~€125χιλ. Τα σχετικά αποτελέσματα στη βάση του εκτιμώμενου πλήθους αιτήσεων προ και μετά ψηφιοποίησης αποτυπώνονται στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Τα παραπάνω ευρήματα οφείλονται κυρίως στο γεγονός ότι μέρος της διαδικασίας έκδοσης συναινετικού διαζυγίου υλοποιείται πλέον ψηφιακά μέσω του gov.gr. Αυτό επιφέρει, μεσοσταθμικά, μια συνολική μοναδιαία μείωση της τάξης του 12%, με το κόστος να μειώνεται από τα περίπου €89,87 στα €79,04.

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας: Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η απλούστευση και ψηφιοποίηση της διαδικασίας του Άυλου Συναινετικού Διαζυγίου, εκτός των οφελών και εξοικονομήσεων κόστους που συνεπάγονται, επιφέρουν επιπρόσθετα οφέλη για την κοινωνία εν γένει, αλλά και για το περιβάλλον. Παραπάνω παρουσιάστηκαν ποσοτικοποιημένα τα οφέλη που προκύπτουν από την εξοικονόμηση χρόνου και κόστους λόγω της απλούστευσης / ψηφιοποίησης, γεγονός που συμβάλλει στην ευρύτερη βελτιστοποίηση της παροχής των κρατικών υπηρεσιών και την βελτίωση της εμπειρίας των πολιτών και της διαφάνειας των διαδικασιών. Ωστόσο, η απλούστευση / ψηφιοποίηση της διαδικασίας επιφέρει επιπρόσθετα έμμεσα οφέλη σε όρους περιβαλλοντικών ωφελειών από την ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών.

Συγκεκριμένα, η ψηφιοποίηση των βημάτων της διαδικασίας του συναινετικού διαζυγίου, που αφορούν στην συλλογή των δικαιολογητικών και την υποβολή της αίτησης από τον πολίτη, έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των μετακινήσεων από και προς τα φυσικά σημεία εξυπηρέτησης. Ως εκ τούτου, δεν μειώνονται μόνο οι ώρες που καταναλώνει ένας πολίτης στις «ουρές», στην μετακίνησή του, βιώνοντας πολλές φορές την «κίνηση» ή δυσκολία να φτάσει στην εκάστοτε υπηρεσία, αλλά υπάρχει και σημαντική μείωση των εκπομπών CO₂, που οφείλονται σε αυτές τις μετακινήσεις. Επιπρόσθετα, όφελος ως προς τις μειωμένες εκπομπές CO₂ δεν προκύπτει μόνο από τη δυνατότητα ηλεκτρονικής αυτό-εξυπηρέτησης (γον.gr), αλλά και από τη μείωση της χρήσης χαρτιού.

Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβάνοντας υπ' όψιν την διεκπεραίωση μέρους της διαδικασίας ψηφιακά, υπολογίζεται – με βάση στοιχεία που αναλύονται παρακάτω (βλ. Παράρτημα) ότι θα εξοικονομηθούν ετησίως, λόγω μείωσης μετακινήσεων και μείωσης κατανάλωσης χαρτιού:

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:
Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

~**13.593** λιγότερες
μετακινήσεις

~**290.130** λιγότερα έντυπα
(~1,15 τόνοι CO₂ λιγότεροι)

~**21,74** τόνοι CO₂
λιγότεροι συνολικά

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:
Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εν κατακλείδι, τα κυριότερα συμπεράσματα από την απλοποίηση/ψηφιοποίηση της διαδικασίας συναινετικού διαζυγίου παρουσιάζονται παρακάτω. Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα αυτά αφορούν σε περίπου 11.559 αιτήσεις (πλήθος αιτήσεων που υποβλήθηκαν και ολοκληρώθηκαν το έτος 2022, το οποίο αξιοποιήθηκε ως βάση και για το έτος 2024), προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η συγκρισιμότητα της διαδικασίας πριν και μετά την απλούστευση/ψηφιοποίηση.

~€125 χιλιάδες

Εξοικονόμηση / όφελος αθροιστικά για πολίτες από εξάλειψη μετακινήσεων και αναμονής σε «ουρές», καθώς και από συγκέντρωση δικαιολογητικών μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας.

~1,71 ώρες

Μέσος χρόνος που αφιερώνει πλέον ο πολίτης για ολοκλήρωση της διαδικασίας καθώς μειώνονται οι χρόνοι μετάβασης και αναμονής σε φορείς του Δημοσίου – έναντι ~2,22 ωρών στην πρότερη κατάσταση.
Σημειώνεται δεν περιλαμβάνεται ο χρόνος των θημάτων που εκτελείται από επαγγελματίες (π.χ. συμβολαιογράφος).

~12%

Μείωση διοικητικού κόστους για τους πολίτες, για κάθε αίτηση που υποβάλλεται, μεσοσταθμικά

~23%

Εξοικονόμηση ωρών για κάθε αίτηση που θα υποβάλλεται από τους πολίτες

~13.593 «ουρές»

Αριθμός των «ουρών» που εξαλείφονται πλέον για τους πολίτες, καθώς δύνανται να διεκπεραιώσουν μέρος της διαδικασίας μέσω gov.gr

~60% ή ~290χιλ. φύλλα

Εξοικονόμηση / όφελος που δύναται να επιτευχθεί ως προς την χρήση εντύπων / χαρτιού

~ 21,74 τόνοι CO₂

Εξοικονόμηση / όφελος που δύναται να επιτευχθεί η οποία οφείλεται στην εξάλειψη των μετακινήσεων καθώς και στη μείωση της χρήσης χαρτιού

Επιπρόσθετα, πέρα από τα σημαντικά ευρήματα που αφορούν στη μείωση του διοικητικού κόστους και βάρους, σύμφωνα με πληροφορίες από ειδικούς του χώρου (δικηγόρους), αναμένεται σημαντική μείωση στους «νεκρούς» χρόνους (idle times) για τη διαδικασία του συναινετικού διαζυγίου. Πριν από την απλούστευση, η διαδικασία διαρκούσε περίπου **3 εβδομάδες** λόγω των πολλαπλών σταδίων και μετακινήσεων. Μετά την απλούστευση και ψηφιοποίηση, η διαδικασία συνήθως ολοκληρώνεται εντός **2 εβδομάδων**, δεδομένου ότι από την υπογραφή του συμφωνητικού λύσης γάμου **πρέπει να μεσολαβήσουν δέκα ημέρες** πριν την υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξης λύσης του γάμου, σύμφωνα με τον νόμο.

Η μείωση των καθυστερήσεων οφείλεται κυρίως στην ψηφιοποίηση των βημάτων, που επιτρέπει την ηλεκτρονική διεκπεραίωση πολλών ενεργειών και εξαλείφει τις φυσικές μετακινήσεις. Αυτό προσφέρει σαφή οφέλη στους πολίτες, επιτρέποντάς τους να ολοκληρώνουν τη διαδικασία γρηγορότερα.

Παρά τα οφέλη, υπάρχουν κρίσιμα σημεία που θα μπορούσαν να βελτιωθούν και να ψηφιοποιηθούν πλήρως, καθώς εξακολουθούν να απαιτούν φυσική παρουσία και μετακινήσεις. Συγκεκριμένα:

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:

Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

- **Πληρεξούσιο:** Η έκδοση του συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου εξακολουθεί να απαιτεί φυσική παρουσία στον συμβολαιογράφο. Η ψηφιοποίηση αυτής της διαδικασίας θα μπορούσε να μειώσει περαιτέρω τις μετακινήσεις.
- **Συμβολαιογραφική πράξη:** Παρά την ψηφιοποίηση πολλών βημάτων, η υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξης απαιτεί ακόμα φυσική παρουσία ή πληρεξούσιο. Η πλήρης ψηφιοποίηση θα μπορούσε να μειώσει σημαντικά το διοικητικό βάρος.
- **Ιερά Μητρόπολη:** Για θρησκευτικούς γάμους, η μετάβαση στην Ιερά Μητρόπολη για την πνευματική λύση του γάμου παραμένει αναγκαία. Η ψηφιοποίηση της διαδικασίας θα μπορούσε να μειώσει τις μετακινήσεις και να επιταχύνει τη διαδικασία.

Επιπλέον, παρόλο που **υπάρχει δυνατότητα για ηλεκτρονική υπογραφή** της συμβολαιογραφικής πράξης, η απαίτηση για Εγκεκριμένη Ηλεκτρονική Υπογραφή δυσχεραίνει τη διαδικασία, καθώς η πλειοψηφία των πολιτών δεν διαθέτει αυτό το εργαλείο. Η ευκολότερη πρόσβαση σε εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές θα βελτίωνε σημαντικά την ταχύτητα και την ευκολία της διαδικασίας.

Καταληκτικά, τα θετικά αποτελέσματα από την απλούστευση και ψηφιοποίηση της διαδικασίας του συναινετικού διαζυγίου είναι φανερά, με τη συνολική διάρκεια να μειώνεται. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια βελτίωσης, ειδικά στα σημεία που απαιτούν φυσική παρουσία και όπου η χρήση ηλεκτρονικής υπογραφής μπορεί να καταστήσει τη διαδικασία ακόμη πιο αποδοτική.

Η επίλυση αυτών των σημείων θα μπορούσε να αυξήσει την υιοθέτηση της ψηφιοποιημένης διαδικασίας και να διαδώσει πολύ περισσότερο τη χρήση της. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, δεδομένου ότι τα στατιστικά στοιχεία για το 2023 (μόλις **55 άυλα συναινετικά διαζύγια**) δείχνουν ότι η υπηρεσία δεν αξιοποιείται αρκετά έως τώρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Ανάλυση μεθοδολογίας υπολογισμού περιβαλλοντικού οφέλους

Παραδοχές για ποσοτικοποίηση των οφελών ψηφιοποίησης.

Υπολογισμός μείωσης εκπομπών CO₂:

Προκειμένου να εκτιμηθεί η μείωση των εκπομπών CO₂ λόγω της ψηφιοποίησης της διαδικασίας του Άυλου Συναινετικού Διαζυγίου, πραγματοποιήθηκαν υπολογισμοί στη βάση πολλαπλών στοιχείων και παραδοχών. Ορισμένες παραδοχές και οι πηγές τους, απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Γενικές Παραδοχές	
Χρόνος μετάβασης ΚΕΠ	30 λεπτά
Χρόνος μετάβασης Ληξιαρχείο	36 λεπτά
Χρόνος μετάβασης Ιερά Μητρόπολη	60 λεπτά
Χρόνος μετάβασης συμβολαιογράφος	30 λεπτά
Εκπομπές CO ₂ / 3 χλμ.:	321 γραμμ.*
Εκπομπές CO ₂ για 1 φύλλο A4 ανακυκλωμένο χαρτί	4 γραμμ.*
Climate Change Avoidance Costs	100€ / τόνο** εκπομπής CO ₂

Πηγή: *Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μελέτη για γνήσιο υπογραφής, **Handbook on the external costs of transport Version 2019 – 1.1 European Commission

Ο υπολογισμός των εκπομπών CO₂ και της συνολικής εξοικονόμησης που εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί μετά την απλούστευση / ψηφιοποίηση, πραγματοποιήθηκε ως εξής:

- Αρχικά, υπολογίστηκε το σύνολο των μετακινήσεων, ετησίως, που πρέπει να πραγματοποιηθούν για την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Πιο συγκεκριμένα, με δεδομένο πως εκτιμάται ότι για το 2024 θα πραγματοποιηθούν 11.559 αιτήσεις και πως για κάθε αίτηση απαιτείται η μετάβαση σε τέσσερα φυσικά σημεία εξυπηρέτησης (κάποιες μετακινήσεις γίνονται και για τους δύο συζύγους, άλλες αρκεί μόνο από τον έναν εκ των δύο), προκύπτει:
 - Μετακινήσεις προς και από Ληξιαρχείο:
 - 8.091 πριν τη ψηφιοποίηση
 - 10.681 μετά τη ψηφιοποίηση
 - Μετακινήσεις προς και από ΚΕΠ:
 - 16.183 πριν τη ψηφιοποίηση
 - Καμία μετά τη ψηφιοποίηση
 - Μετακινήσεις προς και από Συμβολαιογράφο:
 - 23.118 πριν τη ψηφιοποίηση
 - 23.118 μετά τη ψηφιοποίηση
 - Μετακινήσεις προς και από Ιερά Μητρόπολη:
 - 4.936 πριν τη ψηφιοποίηση
 - 4.936 μετά τη ψηφιοποίηση

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:
Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

Συνολικά, οι μετακινήσεις υπολογίζονται σε: **52.327 ετησίως πριν τη ψηφιοποίηση** και **38.734 μετά τη ψηφιοποίηση**

- Στη συνέχεια, στη βάση των παραδοχών που πραγματοποιήθηκαν παραπάνω, ο αντίστοιχος μέσος χρόνος των μετακινήσεων υπολογίζεται σε **33,67 λεπτά πριν τη ψηφιοποίηση** και **35,48 λεπτά μετά τη ψηφιοποίηση**.

- Προκειμένου να υπολογιστούν τα χιλιόμετρα που καλύπτονται σε 33,67 λεπτά και αντίστοιχα σε 35,48 λεπτά, πρέπει να υπολογιστούν τα χλμ. που καλύπτει ένα αυτοκίνητο το λεπτό. Για να υπολογιστεί το μέγεθος αυτό, έγινε η παραδοχή ότι η μέση ταχύτητα ενός αμαξιού είναι 30

χλμ/ώρα εντός αστικών / ημιαστικών περιοχών. Συνεπώς: $\text{ταχύτητα} \frac{\chi\lambda\mu}{\lambda\epsilon\pi\tau\acute{o}} = \frac{\text{ταχύτητα} \frac{\chi\lambda\mu}{\lambda\epsilon\pi\tau\acute{o}}}{60} = \frac{30}{60} = 0,5 \frac{\chi\lambda\mu}{\lambda\epsilon\pi\tau\acute{o}}$ διανύεται από ένα όχημα που κινείται με 30 χλμ/ώρα. Κατ' επέκταση, σε 33,76 λεπτά, ένα όχημα μπορεί να καλύψει 16,88 χλμ. και αντίστοιχα σε 35,48 λεπτά μπορεί να καλύψει 17,74 χλμ.

- Για την εύρεση του CO₂ που εκπέμπεται κατά την μετακίνηση από και προς τα φυσικά σημεία εξυπηρέτησης σχετιζόμενα με τη διαδικασία έκδοσης άυλου συναινετικού διαζυγίου, στη βάση των στοιχείων από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (321 γραμμ. CO₂/3 χλμ.), υπολογίζονται οι εκπομπές ανά χλμ. (106,82 γραμμ. CO₂/χλμ.). Άρα σε 16,88 χλμ. εκπέμπονται 1.803,04 γραμμ. CO₂ και σε 17,74 χλμ. εκπέμπονται 1.900,81 γραμμ. CO₂. Τα νούμερα αυτά πρέπει να πολλαπλασιαστούν με το σύνολο των μετακινήσεων που εκτιμάται ότι πραγματοποιούνται ανά έτος:

$$1.803,04 \text{ γραμμ. CO}_2 \times 52.327,59 \text{ μετακινήσεις/έτος}$$

Οι εκπομπές CO₂ για το σύνολο των πολιτών του (2021) εκτιμώνται σε: **94.348.845,23 γραμμ. = 94,35 τόνοι**

$$2.083,05 \text{ γραμμ. CO}_2 \times 38.734 \text{ μετακινήσεις/έτος}$$

Οι εκπομπές CO₂ για το σύνολο των πολιτών του (2024) εκτιμώνται σε: **73.626.282,46 γραμμ. = 73,63 τόνοι**

Σύμφωνα με τα παραπάνω η εξοικονόμηση υπολογίζεται σε:

$$94,35 \text{ τόνους CO}_2 - 73,63 \text{ τόνους CO}_2 = 20,72 \text{ τόνους CO}_2$$

- Δεδομένου, ωστόσο, πως τα στοιχεία για τις εκπομπές CO₂/χλμ. αφορούν το έτος 2019, πρέπει να συνυπολογιστεί το γεγονός πως ο στόλος των ελληνικών επιβατικών οχημάτων έχει ανανεωθεί με ηλεκτρικά αυτοκίνητα (Battery Electric & Plug-in Hybrid), το οποίο συνεπάγεται πως το σύνολο των εκπομπών θα είναι μειωμένο. Προκειμένου να υπολογιστεί αυτή η μείωση, εντοπίστηκε το σύνολο των ηλεκτρικών αυτοκινήτων που έχουν καταγραφεί από το πρώτο έτος καταχώρησής τους (2018) έως το 2024: **39.418⁹**. Το μερίδιο των οχημάτων αυτών στο σύνολο των επιβατικών αυτοκινήτων στην Ελλάδα βρίσκεται στο **1%**. Βάσει στοιχείων για τα καταχωρημένα επιβατικά αυτοκίνητα από το 2019 έως το 2023 υπήρχε ανά έτος αύξηση της τάξεως του 2%. Προκειμένου να βρεθούν τα οχήματα για το 2024, πραγματοποιήθηκε προσαύξηση 2% στα καταχωρημένα για το 2023 οχήματα¹⁰. Ο συνολικός αριθμός των επιβατικών αυτοκινήτων για το 2024 εκτιμάται ότι θα ανέρχεται στα **5.995.314** και στη βάση αυτών εντοπίστηκε το μερίδιο, που καταλαμβάνουν σε αυτά, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα.
- Για να εντοπιστεί η εξοικονόμηση από τα ηλεκτρικά οχήματα, υπολογίζεται πως για να ολοκληρωθεί η διαδικασία ο κάθε πολίτης (ο κάθε σύζυγος) χρειαζόταν **~2,26 μετακινήσεις το**

⁹ [Vehicles and fleet | European Alternative Fuels Observatory \(europa.eu\)](https://www.euro-observatory.eu/)

¹⁰ [Στατιστικές - ELSTAT \(statistics.gr\)](https://www.statistics.gr/)

Μέτρηση του Διοικητικού Βάρους της Διαδικασίας:

Άυλο Συναινετικό Διαζύγιο

2021 και **~1,67 μετακινήσεις για το 2024**. Συνεπώς, προκύπτει ότι τα οχήματα που μετακινούνται για τη διαδικασία είναι $\frac{52.327,59}{2,26} = 23.118$ για το 2021 και $\frac{38.734}{1,67} = 23.118$ για το 2024. Βάσει και των παραπάνω παραδοχών προκύπτει πως:

εάν στα 5.995.314 οχήματα, τα 39.418 είναι ηλεκτρικά τότε αντίστοιχα στα 23.118, τα 163 είναι ηλεκτρικά

- Συνεπώς, για να υπολογιστεί η μείωση των εκπομπών CO₂, λόγω της ανανέωσης του στόλου επιβατικών οχημάτων με ηλεκτρικά, ακολουθείται η εξής μέθοδος:
εάν στα 23.118 οχήματα, οι εκπομπές είναι 94,35 τόνοι για το 2021 και 73,63 τόνοι για το 2024, τότε στα 163 οι εκπομπές θα ήταν 0,62 τόνοι και 0,48 τόνοι αντίστοιχα.
Άρα, οι εκπομπές από την κυκλοφορία των 163 ηλεκτρικών οχημάτων για το 2021 και το 2024 θα μειωθούν κατά **0,62 τόνους CO₂** και **0,48 τόνους CO₂** αντίστοιχα.
- **Συνολικά, λοιπόν, οι εκπομπές CO₂ που εκτιμώνται ότι θα εκπέμπονταν το 2024 και λόγω της ψηφιοποίησης της διαδικασίας θα εξοικονομηθούν, είναι:**

$$(94,35 \text{ τόνοι } CO^2 - 0,62 \text{ τόνοι } CO^2) - (73,63 \text{ τόνοι } CO^2 - 0,48 \text{ τόνοι } CO^2) = \\ = \mathbf{20,59 \text{ τόνοι } CO_2 \text{ θα εξοικονομηθούν}}$$

Σημειώνεται ότι η εν λόγω εξοικονόμηση αφορά στη μέγιστη εξοικονόμηση που μπορεί να επιτευχθεί καθώς λαμβάνει υπόψη ότι οι εν λόγω μετακινήσεις πραγματοποιούνται με ΙΧ στο σύνολό τους (χάρην απλούστευσης δεν λαμβάνει υπόψη μετακινήσεις με ΜΜΜ)

- Εκπομπές CO₂ προκύπτουν και από τη χρήση ανακυκλώσιμου χαρτιού Α4 (4 γραμμ. CO₂ σύμφωνα με τη μελέτη του Πανεπιστημίου Αιγαίου). Από τη έρευνα της ομάδας έργου σχετικά με την έκδοση άυλου συναινετικού διαζυγίου, εκτιμήθηκε ότι για την έκδοση συναινετικού διαζυγίου το 2021, απαιτούνταν 42,08 φύλλα χαρτιού Α4 – δηλαδή συνολικά **486.402,72**. Το 2024, λόγω της ψηφιοποίησης της διαδικασίας, εκτιμάται ότι απαιτούνται ανά διαζύγιο 16,98 φύλλα χαρτιού Α4, δηλαδή συνολικά **196.271,82**. Αυτό σημαίνει πως η εξοικονόμηση σε φύλλα χαρτιού Α4 ανέρχεται συνολικά σε **290.130,90**.
- Η **εξοικονόμηση λόγω μείωσης χρήσης χαρτιού Α4** υπολογίζεται σε $290.130,90$ φύλλα που εξοικονομούνται από τη ψηφιοποίηση της διαδικασίας $\times 3,97$ γραμμ. εκπομπών CO₂ ανά φύλλο = **1,15 τόνους CO₂**
- Ως εκ τούτου, οι συνολικές επιπλέον εκπομπές που θα απέρρεαν από τις μετακινήσεις και τη χρήση χαρτιού Α4 για τη φυσική ολοκλήρωση της διαδικασίας έκδοσης άυλου συναινετικού διαζυγίου το 2024 και άρα που θα εξοικονομηθούν μέσω της ψηφιοποίησής της, ανέρχονται στους **20,59 τόνους CO₂ + 1,15 τόνους CO₂ = 21,74 τόνους CO₂**,